

Európai Zenekari Fórum

Párizs 2015. március 27–28.

Március 27–28-án rendezték meg az Európai Zenekari Fórumot, amelyre 15 országból érkeztek a zenekari szövetségek képviselői. Az eseményre az alig két hónapja átadott Párizsi Filharmónia épületében került sor.

A zenekarok Európa-szerte nehéz időkben élnek. Nemcsak finanszírozási szempontból, hanem a társadalomban betöltött szerepüket tekintve is. A kormányok kultúrpolitikája sem mindenütt kedvez a klasszikus zenei együtteseknek. Hogyan válaszolhatunk ezekre a problémákra, mit tehetnek a zenekarok helyzetük javítása érdekében? Hogyan biztosíthatjuk azt, hogy együtteseink a fontosságuknak megfelelő helyet foglalják el a társadalomban, és legyenek aktív, zenehallgató közönség a jövőben is?

A vita során szó volt arról, hogyan tudunk a magunk eszközeivel hozzájárulni a társadalom és ezáltal a demokrácia fejlődéséhez. A zeneoktatásról, amelyben a zenekaroknak egyre nagyobb szerepet kell vállalni. Hogyan változik a zenekari muzsikusképzés, milyen új képességekre van szükség? Megfelelő-e a zenekari tagok kiválasztásához a hagyományos próbajáték, vagy ma már más szempontok is érvényesülnek? Hogyan tudjuk meggyőzni a politikusokat arról, hogy szükséges a komolyzene, és ez hosszútávon megtérülő befektetés?

Általános probléma, hogy az ének-zeneoktatás háttérbe szorult szinte minden európai országban. A francia kollégák elmondták, hogy azelőtt a közoktatás része volt a kottatárolás megtanulása, és kötelező volt hang-

szeren is játszani. Ma már nincs jelen a zene az oktatásban. Mint ahogy a skandináv országokban sem. Angliában és Németországban a zenekarokra egyre nagyobb arányban hárul oktatási tevékenység úgy, hogy ehhez plusz forrást nem kapnak. Vannak pozitív példák is. Angliában egy Nemzeti Zeneoktatási Tantervet dolgoztak ki, míg Németországban a „Minden gyereknek legyen egy hangszere” programot, a korábbi „Minden gyereknek legyen egy számítógépe” program mintájára. Ausztriában – főleg vidéken – az iskolával együtt szinte minden fiatal elkezd egy hangszert is tanulni.

Egységes volt az a nézet, hogy a Venezuelában sikeres El Sistema nem exportálható. Minden országban mások a kulturális gyökerek, az emberek és a szociális körülmények. Ehhez kell alkalmazkodni. (Nálunk a Kodály módszer, illetve a zeneiskolai rendszerünk volt méltán világhírű. Míg az előző szinte teljesen eltűnt a közoktatásból, a zeneiskolai rendszer virágzik.) A politikusokat a zeneoktatás társadalmi hasznosságán keresztül lehet meggyőzni. Ezért lenne szükséges itthon is, hogy készüljön egy összefoglaló tanulmány a zeneoktatás hasznáról és annak megtérüléséről, akár forintosítva is azt.

A második témakör német példával indult, ahol megkérdezték a zenei felsőoktatási intézményeket és a zenekarokat, hogy mit kellene változtatni a zenekari muzsikusképzésben, majd a diákok és a szakszervezet bevonásával közösen vitatták meg az eredményeket. A zenei kiválóság csak egyik része a szükséges képességeknek. Egyre nagyobb szerepe van a kommunikációs készségnek is. Ez a zenekarok oktatói tevékenysége során (ifjúsági koncertek, hangszerbemutatók) elengedhetetlen, de a ha-

gyományos zenekari munka során is nagy jelentőségű. A szólamvezetőknek vezetői képességekre van szükségük, amit már az iskolában lehet tanítani. Szintén fontos annak megismertetése, hogy milyen munka folyik a különböző típusú zenekarokban (szimfonikus, kamara, vonós...), szakmailag és a munkaviszony jellegét tekintve is. Mivel jár az, ha valaki csak kiegészítőként dolgozik különféle zenekarokban? Egyre elterjedtebb az a gyakorlat, hogy a próbajáték után a legjobb jelöltekkel leül a zenekar vezetése egy beszélgetésre, ahol tisztázzák, hogy az adott zenekar milyen egyéb feladatokat lát el a koncertezés mellett, valamint a jelöltekről is kiderülnek a fenti adottságok. (Hajlandó-e vezetni egy ifjúsági hangszerbemutatót, kamarazenélni, esetleg szólóban játszani stb.)

Egy hasonló, négyoldalú egyeztetés talán nem lenne haszontalan idehaza sem.

Végül néhány szó az épületről:

A komplexumot (PHILHARMONIE DE PARIS) Jean Nouvel tervezte, és Párizs egyik külvárosában található. Az elhelyezkedés fejezi ki azt, hogy a Párizs környékén élő 6 milliós lakosságot is be szeretnék vonni a koncertlátogatók sorába. (A hangversenyek közönségének ugyanis csak az egynegyedét adják a külvárosok, míg a párizsi 2,5 millió lakos a másik háromnegyedét.) Tudatosan kevés parkolót terveztek, a közeli metrót biztosítja a tömegközlekedést. Maga a 2400 főt befogadó koncertterem forradalmian új koncepció szerint készült, melynek lényege, hogy a balkon és az erkélyek csak konzolokkal érintkeznek a falakkal. Így a hang körbefut a nézőtér mögött, és teljesen újszerű akusztikai élményt nyújt. A színpad köré épített nézőtér a legtávolabb ülő sines messzebb 32 m-nél, így a hatalmas méretek ellenére a teremnek van egy intimitása. Három rezidens zenekar dolgozik olyan nagy próbatermekben, amelyek mobil nézőtérrel is rendelkeznek. Az épület együttesben nagy hangsúlyt kap még az oktatási tevékenység, családi programok, kiállítások és a világzene. Sajnos, a Filharmónia megnyitásával egyidejűleg a város eladta a Salle Pleyelt, amely Párizs legfontosabb koncertterme volt majd egy évszázadon keresztül, és megtiltotta benne a komolyzenei koncertek rendezését. (Lendvai György)

